

Toruń, 19.01.2025

RZGW w Gdańsku
ul. Rogaczewskiego 9/19
80-804 Gdańsk
tel.: +48 (58) 326 18 88
fax: +48 (58) 326 18 89
email: gdansk@wody.gov.pl

Dotyczy: konsultacji społecznych Planów Utrzymania Wód – między innymi „Opracowania planu utrzymania wód w regionie wodnym dolnej Wisły (...) obszar PGW RZGW Gdańsk.

www.gov.pl/web/wody-polskie/plany-utrzymania-wod

Szanowni Państwo

Zwracam się do Państwa z uwagami dotyczącymi konsultacji społecznych dotyczących Planów Utrzymania Wód

1) Spotkanie konsultacyjne w przedmiotowej sprawie odbyło się w Toruniu w dniu 14.01.2025. Niestety spotkanie było w godzinach gdy większość interesariuszy pracuje zawodowo (8:00-16:00), więc nie mogłem w nim uczestniczyć. Ponieważ Państwa plany będą miały konsekwencje dla milionów Polaków proszę o ponowną organizację konsultacji:

- w godzinach popołudniowych (po 16:00)

- poprzedzonych ogłoszeniami w prasie, na miejskim portalu Torunia i mediach elektronicznych

2) Zapoznałem się z dokumentem „Prognoza OOS projektu Planu Utrzymania Wód w regionie dolnej Wisły (...) obszar PGW RZGW Gdańsk.

Z dokumentu tego, dowiedziałem się, że

- „Plan utrzymania wód to zestawienie planowanych działań utrzymaniowych wraz z identyfikacją odcinków wód oraz zagrożeń dla swobodnego spływu lodów, a także wykazem znaczących budowli regulacyjnych i urządzeń wodnych (s. 295).

- Dowiedziałem się z tego dokumentu również, że „Plan Utrzymania wód” nie jest dokumentem zdefiniowanym w ustawie „Prawo wodne”, na podstawie którego Państwo działają. Rozumiem więc, że dokument „Plan utrzymania wód” jest Państwa dokumentem wewnętrznym.

Z powyższych informacji, wnioskuję że konsultujemy dokumentację, której głównym zadaniem jest „identyfikacja odcinków wód oraz zagrożeń dla swobodnego spływu lodów”? Czytając dalej, dowiedziałem się, że

Do działań, które zaplanowano na największej liczbie odcinków wód należą:

- Działanie 1 Wykaszanie roślin z dna oraz brzegów śródlądowych wód powierzchniowych; zaplanowane na 86,2% odcinków wód;
- Działanie 2 Usuwanie roślin pływających i korzeniących się w dnio śródlądowych wód powierzchniowych; zaplanowane na 77,9% odcinków wód;
- Działanie 6 Udrażnianie śródlądowych wód powierzchniowych przez usuwanie zatorów utrudniających swobodny przepływ wód oraz usuwanie namulów i rumoszu, zaplanowane na 82,1 % odcinków wód. (s.297)

W ciągu dalszej lektury, dowiedziałem się, że środki jakie Państwo zaplanowali do realizacji wskazanych celów, „...wskazują, iż mogą mieć one charakter zarówno pozytywny, jak i negatywny. W tym aspekcie, spośród wszystkich zidentyfikowanych, negatywny charakter wykazało 75% oddziaływań o różnej intensywności. Pozostałe 25% oddziaływań zidentyfikowano jako pozytywne.”

Czytam dalej

„Oddziaływania negatywne

Do głównych zidentyfikowanych negatywnych oddziaływań mogących wynikać z realizacji działań utrzymaniowych zaplanowanych w ramach projektu PUW należą:

- wpływ na procesy abiotyczne (wzrost temperatury wody, zmniejszenie stężenia tlenu rozpuszczonego w wodzie), przekładające się na ocenę stanu elementów fizykochemicznych i biologicznych wód powierzchniowych; (czyli jak rozumiem pogorszenie jakości wody. Rafał Kmiec)
- fizyczna utrata siedlisk i kryjówek fauny wodnej;
- pozbawienie lub ograniczenie banku nasion makrofitów oraz wpływ na różnorodność tej grupy;
- ubytek lub znaczące zmniejszenie strefy buforowej (roślinność brzegowa), ograniczanie procesów samooczyszczania wód;
- zmiana ilości i dynamiki przepływu wód w wyniku zmiany struktury dna i brzegów;
- zwiększenie potencjału erozyjnego cieku;

- wpływ na stan chemiczny (możliwe zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi) i ilościowy (zwiększenie zasilania cieków) wód podziemnych;
- emisja spalin, hałasu z prac mechanicznych i pyłu z powierzchni gruntu w wyniku prowadzonych prac;
- możliwa utrata stabilności skarp i powstanie osuwisk;
- możliwa intensyfikacja zjawiska suszy w związku z likwidacją struktur spowalniających odpływ wód;
- pogorszenie przyrodniczych walorów krajobrazowych doliny rzecznej, lokalna zmiana struktury krajobrazu;
- obniżenie wartości przyrodniczej ekosystemów zależnych od wód zlokalizowanych w zlewni, wynikające ze zmiany dynamiki przepływu wód;
- zmiana morfologicznych elementów krajobrazu dolin rzecznych;
- uśmiercanie/okaleczanie fauny (dotyczy przede wszystkim bezkręgowców wodnych oraz ichtiofauny) oraz chronionych/rzadkich/zagrożonych gatunków roślin podczas wykonywania prac;
- niszczenie/obniżenie jakości siedlisk gatunków w miejscu prowadzenia prac oraz w jego bezpośrednim otoczeniu;
- możliwość rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych w obrębie cieku;
- niepokojenie/płoszenie osobników zwierząt podczas prowadzenia prac;
- zaburzenie funkcjonowania korytarzy ekologicznych;
- możliwa zmiana ukształtowania terenu i degradacja gleb w związku ze składowaniem usuniętego namułu lub rumoszu.

Oddziaływania negatywne o najwyższej istotności dotyczą wpływu na elementy przyrodnicze w przypadku realizacji działań nr 3 (usuwanie drzew i krzewów...) oraz 6 (udrażnianie śródlądowych wód powierzchniowych...). Z tego względu szczególną wagę przyłożono do określenia im adekwatnych działań minimalizujących.

Oddziaływania pozytywne

W wyniku analizy projektu PUW zidentyfikowano również następujące pozytywne oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska:

- możliwe złagodzenie zjawiska powodzi na obszarach obecnie zagrożonych powodzią;
- poprawa walorów kulturowych dolin rzecznych, wynikająca ze wzmocnienia ochrony przeciwpowodziowej elementów cywilizacyjnych i historycznych;
- redukcja liczebności inwazyjnych gatunków roślin;
- utrzymanie lustra wody i przepływu w skrajnie przekształconych małych ciekach w krajobrazie nizinnym - przywrócenie drożności korytarzy dla ichtiofauny i bezkręgowców wodnych;
- przywrócenie drożności ekologicznej rzek dla ichtiofauny i bezkręgowców wodnych;

- poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego;
- lokalne wzmocnienie skarp/zboczy, a tym samym ograniczenie powstawania osuwisk;
- wpływ na dobra materialne, przez poprawę stanu i bezpieczeństwa urządzeń wodnych;
- wpływ na atrakcyjność turystyczną obszarów powiązanych z wodami - usuwanie odpadów;
- odbudowa zróżnicowania koryta cieku i poprawa siedlisk gatunków oraz siedlisk przyrodniczych (w zależności od użytych metod);
- ograniczenie zagrożenia wtórnego zanieczyszczenia rzek biogenami i innymi zanieczyszczeniami pochodzenia antropogenicznego;
- ochrona zabytków przed zniszczeniem i degradacją wskutek podtopienia;
- ochrona posadowienia zabytków przed zmianami warunków gruntowo-wodnych.

Oddziaływania pozytywne o najwyższej istotności dotyczą przede wszystkim wpływu na elementy przyrodnicze, ludzi oraz zabytki, przez poprawę drożności wód, ochrony przeciwpowodziowej i stanu urządzeń, przez większość działań utrzymaniowych, a szczególnie działanie 4.

Szanowni Państwo.

Podsumowując informacje zawarte w Opracowania planu utrzymania wód w regionie wodnym dolnej Wisły (...) obszar PGW RZGW Gdańsk:

- w przedmiotowym dokumencie brakuje mi określenia wagi przy każdym z oddziaływań. Autorzy uznali że oddziaływania o najwyższej istotności dotyczą zarówno negatywnych jak i pozytywnych skutków zaplanowanych działań. Z tego powodu, zanim te działania zostaną podjęte, należało by się odnieść do oczekiwań społecznych co do tego jakie są priorytety w utrzymaniu rzek. Proszę o uzupełnienie konsultowanego dokumentu o odniesienia do strategii naszego Państwa czy strategii lokalnych samorządów. Dla przykładu w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku - Strategia Przyspieszenia 30+ „ czytamy:

Generalną ideą tej części ustaleń „Strategii Przyspieszenia 2030+” jest to, by po zakończeniu realizacji jej ustaleń, stan i potencjał środowiska przyrodniczego i kulturowego województwa był korzystniejszy, niż obecnie. Jest to bowiem dziedzictwo, które powinno być przekazane w jak najlepszym stanie kolejnym pokoleniom. Stąd też tak ważne jest, by wszystkie działania inwestycyjne były dokonywane przy zachowaniu jak największej ostrożności i minimalizowaniu możliwości powstawania strat w środowisku (zwłaszcza poprzez przewidywanie i przeciwdziałanie niszczeniu, zanieczyszczaniu, unifikacji oraz fragmentacji siedlisk)” s 178

Czy zapisane w przedstawionej przez Państwa prognozie negatywne skutki planowanych przez działania, nie wpływają na realizację strategii województwa kujawsko-pomorskiego? Moim zdaniem wpływają zdecydowanie negatywnie – nie da się osiągnąć celów województwa kujawsko-pomorskiego zakładając realizację zaplanowanych przez Państwa prac.

- w dokumentach załączonych do konsultacji, brakuje kosztów działań które Państwo planują działań. Skala zaplanowanych działań jest gigantyczna. Takich działań nie podejmowano do tej pory w historii naszego kraju. Oceniam je na kilkaset milionów rocznie. W związku z taką skalą, nie posiadają Państwo ani środków ani zasobów aby postawione zadania zrealizować. Rozumiem, że większość działań będą wykonywać firmy zagraniczne. Ma to duże znaczenie dla naszego Państwa z którego będą drenowane pieniądze za granicę. Odnosnie środków – nie posiadają Państwo środków aby zrealizować zapisane w konsultowanych dokumentach plany. Są Państwo firmą Państwową więc być może rząd te pieniądze znajdzie. Jeśli tak się stanie to my – społeczeństwo będzie musiało zapłacić za dług jaki w naszym imieniu zaciągnie rząd RP. W tym miejscu pojawia się pytanie o stosunek kosztów inwestycji do osiągniętych zysków.

Koszty w ciągu 10 lat oceniam na 2 miliardy złotych plus

- wskazane powyżej pogorszenie się stanu wód powierzchniowych doprowadzi do zwiększenia kosztów jej oczyszczenia w ujęciach wody dla ludności

- zahamowanie rozwoju turystyki nad rzekami które będą miały brudną wodę i ich krajobraz straci naturalność.

- zwiększenie zagrożenia suszą

- masa innych negatywnych skutków, częściowo opisanych w konsultowanych dokumentach

Zyski za 10 lat:

Nie widzę znaczących zysków dla planowanych działań. Opisane w dokumencie zyski można zrealizować bez niszczenia przyrody i zabijania naszych rzek.

Wniosek nasuwa się jeden: koszty planowanych przez Państwa działań, znacznie przewyższają zyski. Proszę w związku z tym o wyznaczenie działań które będą zdecydowanie bardziej zrównoważone.

Jeszcze kilka zdań podsumowania na koniec:

Mieszkam w widłach Drwęcy i Wisty. Jestem kajakarzem i często pływam Drwęcą na odcinku Lubicz – Toruń. To czego dziś brakuje nam z Państwa strony to:

- monitorowania rzeki i usuwania powalonych drzew będących zagrożeniem dla ludzi (ale w bardzo niewielkiej skali - około 10 szt. rocznie na odcinku 10 km rzeki)
- usuwanie śmieci z brzegów. To śmieci są najbardziej dokuczliwą sprawą nad rzeką dla jej użytkowników
- brak dobrej infrastruktury wodnej (np. brak slipów dla łodzi, pomostów, miejsc zorganizowanego odpoczynku dla kajakarzy)
- brak ułatwień dla kajakarzy przy spiętrzeniach wody (np. przenioski przy młynach w Lubiczu)

To są nasze, codzienne ważne, wodne sprawy. Prosimy o to aby nie zamieniać naszych rzek w kanały ściekowe w imię walki z lodem. Na Drwęcy od kilkudziesięciu lat nie było zatorów lodowych... Proszę nie używać takiego argumentu do zniszczenia przyrody.

